

SOUČASNÁ SITUACE NA TRHU S ŘEPKOU V POLSKU A EVROPSKÉ UNII

Current rapeseed market in Poland and European Union

Krystian BEPIRSZCZ, Marcin JAROCKI
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Summary: In the structure of oilseeds production in the EU occupies a dominant position in rape (66.3%). In terms of volume of rapeseed harvest Poland ranks fourth in Europe after Germany, France and Great Britain. In the European Union unit yield of rapeseed are among the highest in the world. In the 2010/2011 season seed yields above 30.0 dt/ha were obtained in the UK, France, Denmark and Germany. According to rapeseed harvest estimates in 2011 in the European Union amounted to 18.7 million tons. In Poland, it was estimated at 1868.8 thousand tones.

Key words: winter rapeseed, oilseed market, sown area, yields

Souhrn: Ve struktuře produkce olejnin v rámci EU má řepka převažující pozici (66,3%). S ohledem na velikost produkce semen řepky zaujímá Polsko v Evropě čtvrté místo, po Německu, Francii a Velké Británii. Výnosy řepky v Evropské unii patří k nejvyšším na světě. V období 2010/2011 byly výnosy vyšší než 30,0 dt/ha získány ve Velké Británii, Francii, Dánsku a Německu. Podle předběžných odhadů v roce 2011 produkce řepky v EU činila 18,7 milionu tun. V Polsku je odhadována produkce 1868,6 tis. tun.

Klíčová slova: řepka ozimá, trh s řepkou, osevní plocha, výnosy

Úvod

Během zmíněné dekády plocha pěstování v Polsku nepřetržitě narůstala, čímž se Polsko stalo jedním z největších producentů řepky v Evropě. Podle předběžného odhadu GUS byla v roce 2011 řepka pěstována na ploše 827,5 tis. ha. Průměrné výnosy řepky činily 22,6 dt/ha (ozimé společně s jarní). V důsledku opožděného setí a výskytu nepříznivých povětrnostních podmínek v zimně-jarním období to byla nejnižší pro-

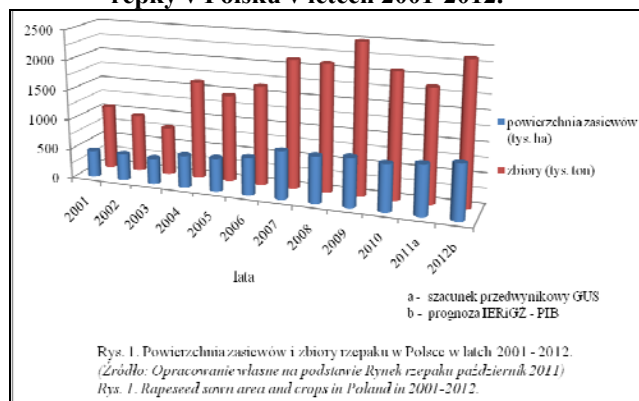
duktivita od roku 2004. Podmínky na polském trhu mají vliv na vysokou rentabilitu produkce řepky, z tohoto důvodu se mj. produkce této cenné olejářské suroviny stala nejrychleji rozvíjejícím odvětvím rostlinné výroby v Polsku. To je spojeno se stále větší poptávkou po konzumním oleji, ale i s rozvojem sektoru biopaliv a zdrojů obnovitelné energie.

Situace v Polsku a EU

Osevní plocha a produkce řepky v Polsku

V celkové struktuře osevu roku 2011 se podíl řepky snížil z 9% v roce 2010 na 7,9% (Trh s řepkou, 2011). Plocha pěstování řepky v Polsku během poslední dekády stále narůstala, v roce 2009 plocha překročila 800 tis. ha (graf 1). V roce 2010 byla řepka pěstována na ploše 769,3 tis. ha, v roce 2011 již na 827,5 tis. ha. Spolu se zvýšením plochy pěstování řepky byla dosažena také vyšší produkce této suroviny. V tomto směru byl rekordní rok 2009, v kterém bylo sklizeno 2496,8 tis. tun semen. V roce 2010 se snížila celostátní produkce řepky na úroveň 2077,6 tis. tun a v roce 2011 klesla na hodnotu 1868, 8 tis. tun.

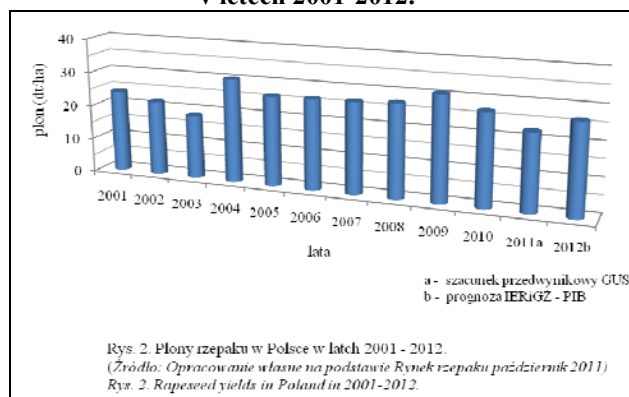
Graf 1: Osevní plochy (tis. ha) a produkce (tis. t) řepky v Polsku v letech 2001-2012.

Výnosy řepky v Polsku

V roce 2011 jsou průměrné výnosy řepky (ozimé společně s jarní) odhadovány na 22,6 dt/ha, tj. o 8,1% méně oproti průměrným výnosům získaným v letech 2001-2005 (graf 2). Průměrný výnos ozimé řepky činil 22,9 dt/ha a řepky jarní 18,5 dt/ha (Trh s řepkou, 2011). Snížení tuzemských výnosů bylo způsobeno několika činiteli. V mnoha regionech bylo opožděné setí řepky, slabší podzimní stav porostu zapříčinil horší přezimování rostlin. Velmi nepříznivě ovlivnily výnos mrazíky a sněhové srážky v první dekádě května (Trh s řepkou, 2011).

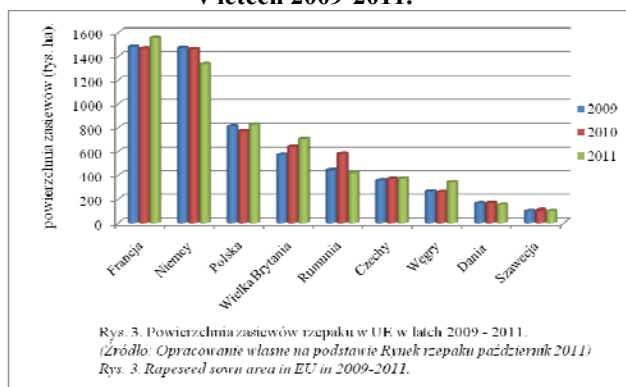
Graf 2: Výnosy řepky (dt/ha) v Polsku v letech 2001-2012.

Osevní plocha v Evropské unii v letech 2009-2011

V letech 2009-2011 představovala průměrná osevní plocha řepky v EU-27 bezmála 6,7 milionu ha, z čehož přes 60% připadalo na čtyři producenty. Nejvíce řepky se zaseto ve Francii 1500 tis. ha (22,4%) a v Německu 1422 tis. ha (21,3%), jakož i v Polsku – 802 tis. ha (11,9%) a ve Velké Británii – 639 tis. ha (9,5%). Zbývající hlavní producenti řepky tj. Rumunsko, Čechy, Maďarsko, Dánsko, Švédsko, zaseli společně 1396 tis. ha (20,8%).

Graf 3: Osevní plochy řepky (tis. ha) v EU v letech 2009-2011.

Produkce řepky v Evropské unii v letech 2009-2011

Produkce řepky v EU-27 v letech 2009-2011 má výrazný klesající trend z 21 milionu tun v roce 2009 na 18,6 milionu tun v roce 2011. V letech 2009-2011 byla nejvyšší produkce dosažena v Německu (5 333 tis. tun) a ve Francii (5 221 tis. tun). Je však třeba poznamenat, že v Německu došlo ke snížení výnosů v roce 2011 o necelých 34% v porovnání s rokem 2009. Produkce ve Velké Británii a v Polsku se pohybovala na hranici 2,1 milionu tun, přičemž v Polsku došlo ke snížení výnosů v roce 2011 proti roku 2009 o 25%, kdežto ve Velké Británii byl zjištěn nárůst 16%. Produkce těchto pěstitelů v sumě představuje necelých 73% produkce EU-27, ostatní hlavní producenti sklídili přibližně 16% produkce unie.

Výnos řepky v Evropské unii v letech 2009-2011

Průměrný evropský výnos řepky v letech 2009-2011 nepřekračoval významně hranici 30 dt z hektaru.

Použitá literatura

- IERiGŻ-PIB. 2011. Rynek Rzepaku – Stan i Perspektywy. Październik 2011.
Rosiak E. 2005. Produkcja roślin oleistych. Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
Rosiak E. 2009. Krajowy rynek rzepaku w sezonie 2009/2010 (prognoza). Rośliny Oleiste, tom XXX.

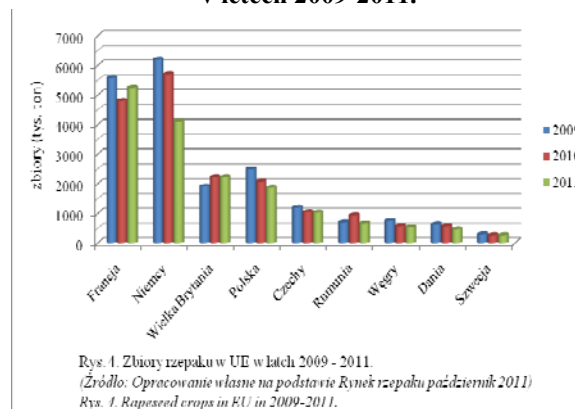
Kontaktní adresa

mgr inž. Krystian Bepirszcz, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Katedra Agrotechnologii i Zarządzania Produkcją Roślinną, ul. Oczapowskiego 8/102, 10-728 Olsztyn, Tel. (089) 523 41 35, email: Krystian.bepirszcz@uwm.edu.pl
mgr inž. Marcin Jarocki, email: marcin_j84@wp.pl

Z polštiny přeložil Ing. Petr Pšenička, Ph.D. a jazykově doladila Ing. Lucie Bečková, Ph.D.

Pouze Německo, Dánsko, Francie a Velká Británie dosahující 37,3 dt/ha, 35,2 dt/ha, 34,8 dt/ha a 34,6 dt/ha, tuto hranici překročili. V Čechách, Švédsku a Polsku se výnosy pohybovaly od 29,9 dt/ha do 26,8 dt/ha. Výnosy zbylých pěstitelů nepřekročily hranici 25 dt/ha. Rok 2011 přinesl v porovnání k roku 2009 výrazný pokles výnosů ve většině zemí s výjimkou Velké Británie. Nejvyšší poklesy byly zjištěny v Německu (27,1%) a v Polsku (26,6%). Maďarsko, Dánsko a Čechy zaznamenaly pokles výnosů okolo 18%. To se promítlo na celkovém poklesu výnosů EU-27 o 16%.

Graf 4: Produkce řepky (tis. t) v EU v letech 2009-2011.

Graf 5: Výnosy řepky (dt/ha) v EU v letech 2009-2011.

